

Daha çok petrol ithalatı mı, yeni bir petrol kanunu mu?

Türkiye sınırları dâhilindeki petrol arama faaliyeti kökleri 1890 yılına kadar uzanmakla birlikte, arama - üretim sektörünün temellerinin 1954 yılında yürürlüğe giren 6326 sayılı Petrol Kanunu ile atıldığını söyleyebiliriz. Kanunu müteakip 54 yıl zarfında 202'si yabancı, 38'i Türk menşeli olmak üzere toplam 240 şirket Türkiye'de petrol ve doğalgaz arama ve üretimi alanında 1,3 milyar doları aşan yatırım yapmıştır.

Aşağıdaki grafikte de net bir şekilde görüldüğü üzere ülkemizde petrol üretimi, geçtiğimiz 54 yıl zarfında iki önemli artış ve düşüş trendi yaşamıştır. Bu trendleri yaratan temel olgu, hukuki düzenlemelerdir. Zira içerisinde bulunduğumuz ikinci düşüş trendi de, 90'lı yıllarda özel petrol şirketlerine yönelik bazı hukuki ve bürokratik düzenlemelerin olumsuz etkilerinden kaynaklanmaktadır. Buna Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanan terör olayları ve Demir Perde'nin yıkılmasıyla uluslararası platformda yeni sahaların ortaya çıkmasının eklenmesi, nihayetinde birçok yerli ve yabancı şirketin sektörden kopmasına neden olmuştur. Türkiye'nin yerli petrol üretimi 1991 yılından itibaren düzenli olarak düşmüş; son 17 yılda arama faaliyetleri yüzde 75, üretim ise %50 azalmıştır. Günümüzde petrol tüketiminin sadece yüzde 7'si yerel kaynaklarımızdan karşılanabilmektedir.

Yerli petrol üretimindeki bu düşüş trendini tersine çevirmek amacıyla kanunun yenilenmesi ihtiyacı doğmuş; Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (PIGM) tarafından 2001 yılında hazırlanmaya başlanan yeni kanun taslağı, 6 yıl süren çalışmaların ardından Ocak 2007'de TBMM Genel Kurulu'na gelmiştir. 17 Ocak 2007'de Genel Kurul'da onaylanan 5574 sayılı Türk Petrol Kanunu, 10.Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer tarafından veto edilerek, bir geçici dört maddesi yeniden görüşülmek üzere Meclis'e gönderilmiştir. 1 yılı aşkın süredir Komisyon gündeminde bekleyen kanunun içeriğinde yatırımları etkileyecek önemli noktaları şöyle sıralayabiliriz:

1) Şeffaf ve Teşvik Edici Ruh: Kara alanlarının yüzde 20'si, deniz alanlarının ise sadece %1'inde arama yapılmış ülkemiz, yeni yatırımları tetiklemek için kendisi ile aynı düzeyde 'arama riski' taşıyan ülkelere nazaran rekabet avantajı sağlayacak teşvikler sunmak mecburiyetindedir.

2) Kademeli Devlet Hissesi: Türkiye'de üretimin büyük bir bölümü, günlük üretimi dünya standartlarında çok düşük olan 'marjinal kuyu'lardan gelmektedir. Şu anda dünyada bu kuyulardan çok daha fazla üretim yapılabilmesi için hem teknolojik hem de ekonomik açıdan çok uygun bir yatırım ortamı bu-

Altan Kolbay

PETFORM Genel Sekreteri

PETFORM

More petroleum import or a new petroleum law?

The petroleum exploration activities within Turkey's borders date back to 1890, but one can say that foundations of the exploration and production sector were laid with the Petroleum Law numbered 6326 which came into force in 1954. Following the enactment of the law, a total of 240 companies - 202 foreign and 38 Turkish - have made an investment surpassing 1.3 billion American dollars in the field of exploring and producing petroleum and natural gas in Turkey.

As can be clearly seen on the graphic below, the petroleum production in our country has experienced two critical trends of increase and decrease in the last 54 years. The basic event causing these trends are legal arrangements, because the second trend of decrease that we're currently experiencing results from negative impacts of certain legal and bureaucratic arrangements intended for private petroleum companies in 1990s. This situation was caused by the emergence of new fields on the international platform with terrorist attacks in the Southeast Anatolian Region and collapse of the Iron Curtain and finally domestic and foreign companies' breaking off the sector. Turkey's domestic petroleum production has decreased steadily as from 1991; and exploration activities fell by 75% and the production by 50% in the last 17 years. Today, only 7% of our petroleum consumption is met by our domestic resources.

The need for renewing the law has emerged in order to reverse this downtrend in the domestic petroleum production; the new bill, started to be prepared by the Directorate General of Petroleum Works (PIGM) in 2001, was presented to the Turkish Grand National Assembly's (TBMM) Plenary Session in January 2007, following efforts of six years. The Turkish Petroleum Law numbered 5574 was adopted by the Plenary Session on January 17, 2007 and vetoed by the 10th President Ahmet Necdet Sezer and then sent to the TGNA for the discussion of four articles, one of which was provisional. Important points to

ılmaktadır. Küçük üretim sahalarının egemen olduğu bu tablo dolayısıyla, mevcut Petrol Kanunu'nda sabit %12,5 olarak belirlenen devlet hissesi yeni kanunda %2 ilâ %12 arasında kademeli olarak belirlenmiş; böylelikle küçük rezerve sahip sahaların da işletilmesi teşvik edilmiştir. Bu sayede kuyu başına yatırım maliyeti düşürülecek; sadece büyük değil, küçük sahaların da işletilmesi sağlanarak toplam üretim artırılabilecektir. Bu durumda devletimizin toplam geliri de hiç kuşkusuz artacaktır.

3) TPAO'nun Güçlendirilmesi ve Misyonunun Devamı:

Yeni kanunda sağlanan teşvikler sayesinde Türkiye'de yatırma yönelecek şirketlerin, on yıllara dayanan bilgi birikimi ve arama riskini paylaşma ihtiyacı dolayısıyla TPAO ile ortaklık kurmayı tercih edecekleri öngörülmektedir. Bu türden ortaklıklar neticesinde devletin alacağı pay yükselecektir. Diğer taraftan kademeli devlet hissesi uygulaması, TPAO'nun elindeki küçük sahalarındaki üretimi de tetikleyecek, TPAO'nun kârını da büyük oranda artıracaktır.

4) İş ve Yatırım Programına Göre Operasyon Prensipleri:

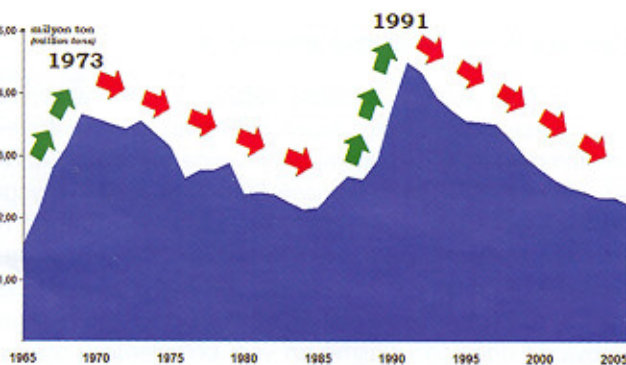
Kanun, ruhsat verme sürecinde köklü değişiklikler öngörmektedir. Firmalar tarafından belli bir saha için iş ve yatırım programları sunulması, PİGM'in sunulan programlar içerisinde en etkin programı kabul etmesi ve de ruhsatlarda programa uygun olarak operasyon yürütülmesi prensibi, hem yatırımları hem de her bir saha bazında verimliliği artıracaktır. Bu önemli operasyonu yürütebilmesi için PİGM'in kamu tüzel kişiliğini ve idari ve mali özerkliği haiz özel bütçeli bir kuruluş haline getirilecek yasal düzenlemenin de yapılması gerekmektedir.

5) Transit Boru Hatları:

Dünya enerji kaynaklarına sahip ülkeler ile tüketici konumunda bulunan ülkeler arasında önemli bir jeopolitik konumda bulunan Türkiye'nin önümüzdeki dönemde birçok ulusal ve uluslararası petrol ve doğalgaz boru hattı projesine ev sahipliği yapacağı açıktır. Bu projeler öncesinde Türk Petrol Kanunu çerçevesinde yasal altyapının oluşturulması, hem devletimizin çıkarlarına uygun bir strateji olacak hem de yatırımcılara mevcut piyasa koşullarını sunarak yol gösterici olacaktır.

Şimdi yukarıda özetlemeye çalıştığımız vahim tabloyu, petrol ithalatına sadece geçtiğimiz yıl 15 milyar dolar ödediğimiz, petrol fiyatlarının 120 dolara yükselmesiyle bu faturanın her geçen gün daha da artacağı gerçeğiyle birleştirip kendimize bir kez daha soralım: "Petrol tüketimimizi karşılamak için daha çok petrol ithal etmeye devam mı edeceğiz, yoksa yeni bir Petrol Kanunu ile artık öz kaynaklarımızı değerlendirmeye mi başlayacağız?"

Türkiye'de Petrol Üretimi Oil Production in Turkey

have an impact on the content of the law, which had been on the Commission's agenda for more than one year, can be listed as follows:

1) Transparent and Encouraging Spirit: Our country, where 20% of its coastal land and only 1% of its marine space had been explored, has to present incentives capable of providing a competitive advantage, compared to countries with the same 'exploration risk' as we have, in order to trigger new investments.

2) Graded State Share: The majority of production in Turkey is provided from 'marginal wells,' with a daily production considerably low in the world standards. Now, the world enjoys a very suitable atmosphere of investment both technologically and economically, in order to be able to provide greater production from these wells. As a result of this picture on which small production areas prevail, the state share which was fixedly determined as 12.5% in the current Petroleum Law was revised to total 2%-12% in the new law, and thus, operating areas with small reserves was encouraged. Thus, the investment cost per well will decrease and the total production will increase by operating not only large areas, but also small ones. Obviously, in this case, our state's total income will be boosted as well.

3) Strengthening the TPAO and Continuing its Mission: It's envisaged that investment-oriented companies in Turkey will prefer establishing partnership with the Turkish Petroleum Corporation (TPAO) due to its decades of knowledge and need for sharing the exploration risk thanks to new incentives provided by the new law. As a result of such partnerships, the share to be gained by the state will increase. On the other hand, the process of graded state share will trigger the production at small areas owned by the TPAO and boost the TPAO's profit to a great extent.

4) Principle of Operation in accordance with Work and Investment Program: The law envisages radical changes in the process of licensing. The principle of submitting new work and investment programs for a certain area by firms, the PİGM's accepting the most effective one among these programs and conducting an operation related to licenses in line with the program will increase both investments and productivity on the basis of each area. A legal arrangement should be made to turn the PİGM's public entity into an organization with a special budget, possessing an administrative and financial autonomy, in order to conduct this important operation.

5) Transit Pipelines: Turkey, with its critically important geopolitical position between countries with the world's energy resources and the consuming countries, will evidently host many national and international projects petroleum and natural gas pipeline in the upcoming period. Prior to these projects, establishing a legal infrastructure as part of the Turkish Petroleum Law, will not only be a strategy in favor of our state's interests, but also present current market conditions to investors and become a guide.

Now, let's consider the desperate picture summarized above in combination with the fact that we paid 15 billion American dollars for the petroleum import only last year and that this bill will cost higher day by day with an increase in petroleum prices to 120 American dollars, and ask again: "Are we going to import more petroleum to meet our petroleum needs, or start putting our equity capital to good use through a new Petroleum Law?"